

Óvatos nyitás –

MAKLEIT LÁSZLÓ
(szöveg és kép)

Magányos teve a homoksvatagban

A hatalmas kőolaj- és földgázkincsnek köszönhetően az Arab-félsziget állami hosszú időn át nem szorultak rá az idegenforgalom által biztosított bevételekre. Az első lépéseket az Egyesült Arab Emírátsok tette meg, köztük is főként a látványos építkezéseiről híres Dubaj, ami Bangkok, Párizs és London után mára Földünk negyedik leglátogatottabb városává vált.

Szabadon utazgathatunk a természeti és kulturális értékekben egyaránt gazdag Ománban is, a kis területen fekvő Katar pedig nemzetközi sporteseményekkel hívja fel magára a figyelmet. A sorból csak a szénhidrogénkészlettel nem rendelkező Jemen lóg ki, ahol sajnos napjainkban is harcok zajlanak.

Az üzleti célú utazók és a zarándokok számára Szaúd-Arábia korábban is nyitva állt, szervezett turistacsoportok vagy hátizsákos turisták azonban sokáig nem léphettek az ország területére. A 2016-ban bejelentett Saudi Vision 2030 elnevezésű projekt az olajfüggés csökkentését és a gazdaság diverzifikálását – többek között a turizmus fellendítését – célozta meg. 2019 óta 49 ország, köztük hazánk állampolgárai igényelhetnek turizmus céljából e-vízumot, ami az adatok feltöltését követően pillanatokon belül meg is érkezik.

A COVID járvány miatt persze a belépéshez további dokumentumokra és egy applikáció

letöltésére is szükség van, mindez azonban nem szegte kedvünket. Helyben jártunk utána, valóban felkészült-e az ország az első feccsék fogadására.

Hajnalban landoltunk a főváros, Rijád repülőterén, ahol el is kezdődött a meglepetések sorozata. Mervev, hivatalos emberekre, ugyanakkor kiépített infrastruktúrára és tökéletes szervezetségre számítottunk, ennek azonban épp az ellenkezőjét tapasztaltuk. A formásokon hamar túlestünk, és alig kelt fel a Nap, mire az uber a kiszemelt kétszillagos szállodába repített bennünket.

A szobákat csak délután négykor lehet elfoglalni, addig viszont díjtalanul kaptunk egy másikat, hogy az éjszakai utazás okozta fáradalmakat ki tudjuk pihenni. A személyzetet az sem zavarta, ha az idegen országból érkező fiúk és lányok közös szobába mennek. Óriási előrelépés ahhoz képest, hogy nemrég az étteremben még egy család férfi- és nőtagjai sem ülhetek egy asztalhoz.

A szaúdi nők – korábban erősen behatárolt – jogai is gyorsan változnak. 2015 decemberétől rendelkeznek választójoggal, 2018 júniusa óta szerezhetnek jogosítványt, és ma már önállóan, férfikíséret nélkül is mozoghatnak a városban. Többször találkoztunk az utcákon egyedülálló hölgyekkel, illetve lányok csoportjával, de sok

nő dolgozik boltban, repülőtéren vagy épp turisztikai helyszíneken.

Megmaradt az arcot eltakaró női viselet, a nikáb, a külföldi hölgyek viszont nyugodtan járhatnak akár nadrágban is. A koedukált oktatás nem terjedt el, a lány- és fiúosztályok egy kiállítás is csak külön időpontban kereshetnek fel.

Szaúd-Arábia

Bár Mekkában, a zarándoklaton a férfiak és nők egymás mellett vonulnak a Kába-szentély körül, az imádkozó-helyiségeket szigorúan elkülönítik.

A nagyvárosok közlekedése a turisták számára nehezen áttekinthető. A 7,5 milliós Rijádban még nem készült el a metró, a buszközlekedés gyér, mindenki kocsival jár. Megteheti, az üzemanyagárak szerények. Egy liter ásványvíz árából három liter dízelt lehet vásárolni. A látogatóknak marad a taxi, az uber és a Bolt,

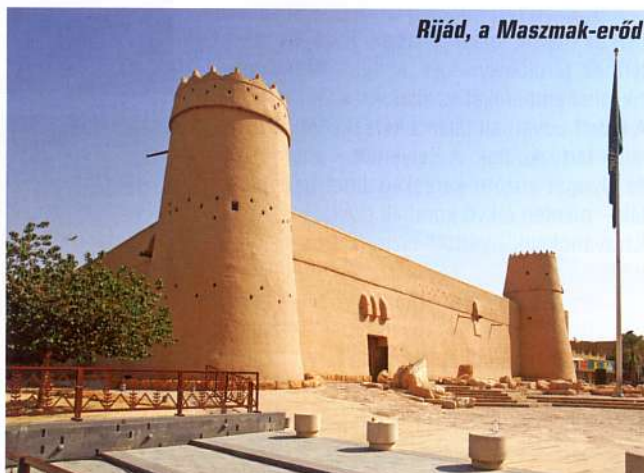
Rijád, modern negyed

hosszabb utakra pedig az autóbérlés. Járműre pedig szükség van, mert a szaúdi főváros közel akkora területen fekszik, mint Komárom-Esztergom megye.

A város határán túl a történelmi negyed, az At-Turaif emelkedik. Ez volt a királyi család eredeti otthona és az ország első fővárosa 1818-ig, ma pedig az UNESCO Világörökség

A kősvatag határán

Rijád, a Maszma-erőd

része. Sajnos a folyamatban lévő felújítás miatt csak kívülről tekinthető meg, pedig az épületegyüttest a zegzugos utcákon barangolva lehetne igazán felfedezni. A főváros központjában emelkedő Maszma-erőd és a Nemzeti Múzeum szerencsére nyitva áll a látogatók előtt, a belépés pedig díjtalan.

A környék első számú természeti látnivalója a Jebel Fihrayn, vagyis a Világ Pereme. Bárhonnan közelítjük meg a nem mindennapi helyszínt, terepjáró gépkocsira és navigációra van szükség. Végül mi is egy járhatatlan szakaszra keveredtünk, így az utolsó néhány kilométert gyalogosan kellett megtenni.

A túrát egyáltalán nem bántuk, a kősvatagban élénk tárult a kiszáradt folyómedrek gyér vegetációja és a térség izgalmas geológiai múltjának megannyi nyoma. A megkapó sziklaalakzatokat – melyek tetejére túraút vezet – a tektonika formálta, az üledékes kőzet keletkezése pedig 150 millió évvel ezelőttre nyúlik vissza, amikor az Arab-félsziget keleti részét sekély trópusi tenger borította.

A gyalogos megközelítésnek köszönhetően visszafelé egy barlangot is felkerestünk. Szerencsére valaki gondolt a kíváncsi természetű túrázókra, mert a függőleges aknában egy bekészített létrát találtunk, így kényelmesen ereszkedtünk le a Hidden Cave nyílásán. A barlangban a sivatagi melegenél is nagyobb hőség fogadott, pedig valaha más klíma uralkodott a térségben. A falat nagy területen fedi borsókö, ami a korábbi nedves környezet indikátora.

A fővárostól délre egy másik barlangnál is járunk, az Ain Heet Cave hatalmas szádája és a fotókon látott csillogó víztükről ígéretes túrát sejtett. Az omladékon lebotorkálva azután csak egy szennyes tavacska találtunk, így ez a barlang mindenképpen csalódást jelentett a számunkra.

Rijád modern negyedében egymást érik a formabontó épületek. Elsőként, 2000-ben a 267 méteres Faisaliah Center nevű toronyház került átadásra. Kilátószintjéről a környék többi felhőkarcolója is megcsodálható. A látogató sokkal többet nem is tehet, mert kamerát felvinni – számomra érthetetlen okból – tilos. A nem kevésbé különös alakú Kingdom Centre két évvel később épült, és magassága a 300 métert is meghaladja. A toronyházakat azonban ne úgy képzeljük el, hogy betontú állnak ki a kopár sivatagból. Az épületek között sok

tetszetős kivitelezésű, de jóval alacsonyabb ház emelkedik, és meglepően sok a fák, parkok nyújtotta zöldterület.

A déli országokban nem ritka, hogy az ebédidőt követő szieszta sokáig elhúzódik. Így van ez Szaúd-Arábiában is, azzal a különbséggel, hogy számos létesítmény délután négyig ki sem nyit. Mindez nyáron, amikor nappal akár 50 °C hőmérséklet is előfordul, teljesen ésszerű elgondolás. Télen azonban, amikor nincs hőség és hamar sötétedik, egyáltalán nem tűnik indokoltnak.

Az ország két szent városa, Mekka és Medina csak muzulmánok számára látogatható, a nevezetes épületek vagy a Kába-szentély kicsinyített mása azonban megtekinthető a rijádi World Sight parkban. Még szerencse, hogy a makettek a délutáni nyitást követően pazarul kivilágítják.

Bemutatásra kerül a Földünk legmagasabb épületének tervezett Jeddah Tower miniatűr változata is. Az ezer méter magas épület 2020-ra tervezett átadása egyelőre csúszik, az építkezés valódi helyszínén, Dzsidda tengerpartjának közelében csak szomorkás torzó utal a nagyratörő tervekre.

Szaúdi látogatásunk másik bázisul a Vörös-tenger nagyvárosát, Dzsiddát választottuk. Az óváros műemlékekben ugyan gazdagabb, mint Rijád, de a patinás épületeket és a valamikor díszes erkélyek zömét sajnos igen elhanyagolt állapotban találtuk.

Úgy gondoltuk, a part közelében húzódó korallzátonyok látkepe mindenért kárpótolni fog. Uszonyokkal, maszkkal, mélységmérővel és vízhatlan kamerával felszerelve meg is érkezünk a kiszemelt helyre, kiderült azonban, hogy a partot a búvárbázisok és a szálláshelyek között felosztották. Egy-egy partszakaszt csak borsos belépődíj megfizetése után lehet elérni, ahonnan ráadásul csak viszonylag kicsiny területet lehet körbeúszni.

Korallokban, halakban persze nincs hiány, viszont búvárban és sznorkelezőkben sem. A mozgástér kevés, előtünk bójásor akadályozza

Sziklaalakzat a Világ Peremén

a kijutást a nyílt tengerre, alattunk pedig a szerény, tíz méteres mélység. Akit a búvárkodás kevésbé vonz, jobban jár, ha a tenger élővilágával a Fakieh Akvárium vagy a halpiacon ismerkedik. Ez utóbbi ráadásul délelőtt is nyitva tart.

A sivatagi túrát Dzsiddában sem hagytuk ki, ellátogattunk a Desert Safari Camp környékére, ami a helyiek kedvelt kirándulóhelye. A térségre jellemző kősvatag mellett itt nagy kiterjedésű homokdűnét találhatunk, ezeket sokan kvaddal és elemzősiás kosárral járnak végig. Valaki viszont szólhatna

a piknikezőknek, hogy itt még nem épült ki a szemétszállítás, a nylonzacskó és a haddoboz pedig a szelek szárnyán messze száll.

Dzsidda sem szűkölködik legekben. A legmagasabb épület – az említett Jeddah Tower – ugyan még nem készült el, a város azonban több rekorddal is büszkélkedhet. A legnagyobb LED értelemszerűen csak sötétedés után látható, azt azonban nehéz megmagyarázni, hogy a 260 méter magas King Fahd-szökőkút miért csak este üzemel. Épp a világ legmagasabb, 171 méteres zászlórúdjá közelében jártunk, amikor szép komótosan felvonták a nemzeti lobogót. Ránézünk az órára, délután négyet mutatott.

A városban csak néhány külföldi látogatóval futottunk össze, a programturizmus kínálata azonban gazdag. Utazásunk idején zajlottak a Forma 1 futamai, szerveződött a Red Sea Filmfesztivál és a Nemzetközi Motor Show. Kérdés, hogy a rendezvények elegendőnek bizonyulnak-e ahhoz, hogy a jövőben felpörögjön a hatalmas ország turizmusa.

A számok egyelőre nem ezt mutatják. A The Guardian 2021-ben publikált kiadványa alapján az ország bevételének 75 százalékát még mindig az olaj jelenti. Az embereken pedig nem múlna a siker. A szaúdi polgárok – éppúgy, mint a vendégmunkások – barátságosnak és segítőkésznek bizonyultak, bárhol is találkoztunk velük. Gyakran fogtak velünk kezét ismeretlenek vagy csak integettek felénk, és hozzátették: „Welcome to Saudi Arabia!”

Dzsidda – a Fakieh Akvárium

Túrázók a Világ Peremén